

CANCELL:
MARTIS B:
. 1.7 17:.

oo Da

14
DISSERTATIONEM OCTAVAM
LOGICAE PERIPATETICAE
VESTIGIA
A
THEOLOGIS ORTHODOXIS,
QUANTUM AD DOCTRINAM
DE PROPRIO,

HAUD LEVITER IN SCRIPTIS PRESSA,
EXHIBENTEM,

ADJUVANTE SUPREMO NUMINE,

ET

SUFFRAGANTE AMPLISSIMO SENATU PHILOSOPHICO,
SUB PRAESIDIO

DN. L. CHRISTIANI LUDOVICI,

LOG. ARIST. PROF. PUBL. ORD. ET LL. OO.
AC TALMUD. EXTRAORD.

PUBLICAE AC BENEVOLAE ERUDITORUM *ΕΒΕΤΑΣΕΙ*
EXPONIT

JOHANN. CHRISTIANUS SALICHIUS,
MELSA-MISN. PHILOS. BACCAL.

D. V. NOV. A. O. R. MDCCXII. H. L. Q. C.

LIPSIAE,

CHARACTERE GOETZIANO.

VIRO
ILLUSTRI ET EXCELLENTISSIMO,
DOMINO

JOH. GEORGIO BOERNERO,
JVRE - CONSULTO CELEBRATISSIMO, AVGVSTISSIMO
SARMATARVM REGI ET SERENISSIMO SAXONIAE
ELECTORI A CONSILII AVLICIS ET JVSTITIAE, ITEM-
QVE PROTO-SYNEDRII ECCLESIASTICI CONSI-
LIARIO SENIORI,
DE SINGVLIS, QVAE ORNAT, OFFICII IMMORTA-
LITER MERITO,

nec non
FILIO TANTO PARENTE DIGNISSIMO,
VIRO

MAGNIFICO, SVMME-REVERENDO ATQVE EX-
CELLENTISSIMO,

DN. CHRISTIANO FRIDERICO
BOERNERO,

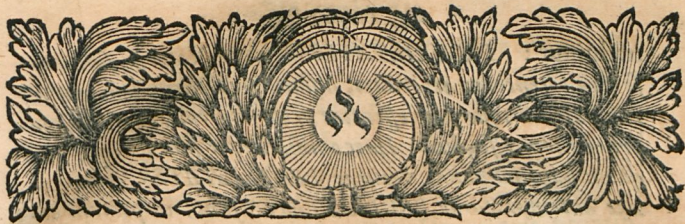
S. S. THEOL. DOCT. FAMIGERATISSIMO, EJVSDEMQVE
P. P. EXTRA-ORD. NEC NON GRAECAE AC ROMANAE
LING. ORD. COLLEGII MAJ. PRINCIPUM COLLEGIATO
ET BIBLIOTHECAE PAULINAE PRAEFECTO
SPECTATISSIMO,

DOMINIS AC PATRONIS SUI SUBMISSO CULTU AEVITER-
NUM SUSPICIENDIS,

DISSERTATIONEM HANC LOGICAM
PERPETUUM DEVOTISSIMAE VENERATIONIS DOCUMENTUM
DEMISSE OFFERT AC CONSECRAT

TANTORVM NOMINVM
HUMILLIMVS CULTOR

JOHANNES CHRISTIANVS SALICHIVS.

Q. D. B. V.

§. I.

IN Disputatione proxime antecedente, ea-
que de *Proprio* prima, per varias acce-
ptiones *Proprii* itum, atque monstratum
fuit, illud modo Nomini appellativo, mo-
do τὸ metaphorico, modo aequivoco &
abusivo, modo ei, quod physice productum non est, mo-
do ei, quod in communione est, contradistingui; vel
quod idem est, *Proprium* aliud esse *Grammaticum*, quo
primam & secundam proprii acceptionem referimus, a-
liud *Logicum*, sed *Antepredicamentale*, aliud *Physicum*, a-
liud *Politicum*. Porro ostensum fuit, quod *Proprium*
generatim communi contradistinguat, & quod vox ita
supposita accipiat nunc pro eo, quod individuum atque
personam constituit, nunc pro eo, quod essentiam constitu-
it, nunc pro omni eo, quod essentiam constitutam quomo-
docunque sequitur. Ultima haec acceptio imprimis Theo-
logis nostris in Artic. de Commun. Idiom. frequens, imo
in ipsis Ecclesiae nostrae Libris Symbolicis recepta est, cum
in *Epitome Art. Concord. Art. VIII. de Persona Christi* haec

traduntur: *PROPRIETATES Divinae Naturae sunt, esse omnipotentem, aeternam, infinitam, & secundum naturae naturalisque suae essentiae proprietatem, per se ubique praesentem esse, &c.* Haec omnia neque sunt, neque unquam sunt humanae naturae *PROPRIETATES*. Humanae autem naturae *PROPRIETATES* sunt, corpoream esse creaturam, constare carne & sanguine, esse finitam & circumscriptam, pati, mori, ascendere, descendere, de loco ad locum moveri, esurire, sitire, algere, aestu affligi, & si quae sunt similia. Haec omnia neque sunt, neque unquam sunt *Proprietates Divinae naturae*. Quibus non possumus non Theologi Jenensis, Joh. Musaei Commentationem in Praelectionibus in *Epit. Form. Conc.* illustrationis gratia subjicere: *PROPRIUM*, inquit, p. 274. *in respectu vel comparatione ad aliud dicitur quodlibet praedicatum, quod ita convenit uni, ut alteri, cum quo comparatur, non conveniat; sive sit PROPRIUM in quarto modo, sive accidens, vel quintum Praedicabile. Ita dico, v. g. quadrupedem esse est PROPRIUM equi in comparatione ad hominem, qui non est quadrupes. Atque hoc sensu F. C. PROPRIETATIS vocem hic accipit, nempe humanae naturae PROPRIETATES vocat omnia praedicata, quae conveniunt humanae naturae per se, sive in se consideratae, Divinae autem naturae per se non conveniunt; & contra naturae Divinae PROPRIETATES hic dicuntur omnia praedicata, quae per se competunt Divinae naturae, non autem humanae.* Nonnulla his a Musaeo praemissa vid. infra §. V.

§. II.

Proprium talismodi, h. e. *Proprium* acceptum pro omnico, quod essentiam constitutam quomodocunque sequitur vel saltem, docendi gratia, sequi concipitur, variis a variis illustrari solet distinctionibus, quarum potio-

res

res in hac Dissertatione juxta cum Synonymis proprii variis ut percurrantur, & in quantum ea quoque in parte Theologi Peripateticorum vestigia prefferint, cognoscatur, instituti nostri ratio fert.

1) *Proprium* hoc sensu distinguitur in *Proprium proprie* & *Proprium improprie*, vel potius in *Proprium stricte* & in *latiori significatione* tale. De *Proprio* proprii tali infra dicitur. *Improprie* vero tale vulgo omne illud nuncupatur, quod quarti modi non est, atque adeo quartum Praedicabile constituere posse negatur, cujusmodi est medicum esse, bipedem esse, actu ratiocinari respectu hominis. Insistunt hic Peripateticorum vestigiis Theologi & hos inter Joh. Ben. Carpzovius in *Isagoge in Libros symbolicos Ecclesiarum Lutheranarum*, p. 1495, ubi *Proprium*, prout a Theologis in Art. de Commun. Idiom. usurpatur, ita explicat: *PROPRIUM hoc loco non solum notat illud, quod uni, soli & semper convenit, sed etiam sumitur generalissime & per quandam ampliationem pro omni eo, quod aliud ab alio quomodocunque separat ac distinguit, unde etiam tam actiones, quam passiones, per quas PROPRIETATES PROPRIE ita dictae se exerunt, includit.*

§ III.

2) *Proprium* hoc sensu distinguitur praeterea in *Proprium respectivum*, in *Proprium ποτὲ*, vel κατὰ τι, & in *Proprium absolutum*. De *Proprio absolute tali* infra dicitur. *Respectivum* dicitur, quod commune quidem est aliis, relatione tamen ad aliquid habita, *Proprium* est, ut bipedem esse, commune est homini & avi, respectu vero equi, *Proprium* est hominis, qui ex naturae suae conditione duos requirit pedes; similiter nigrum esse commune est Aethiopi & corvo, respectu vero cygni pro-

prium est corvo. Vocatur Graecis *Proprium* πρὸς ἕτερον & πρὸς ἄλλο, ad aliud, quoniam ad aliud relatum proprium est alicui enti, etsi commune sit nonnullis. Latinis dicitur etiam *Proprium relativum*, quia tantum in relatione ad aliud, quod tali accidenti omnino caret, *Proprium* est. Dicitur & *Proprium per comparationem*, quia non absolute, sed tantum comparate, si cum eo compararetur, quod talismodi accidenti destituitur, *Proprium* est. Vestigia hujus distinctionis hinc inde reperias in scriptis excellentissimorum Theologorum, e.g. in Balthei Meisneri *Philos. Sobr.* P. I. Sect. I. p. 29. ubi hoc *Proprium* prolixè explicat: *PROPRIUM*, inquit, πρὸς ἕτερον est, quod per se quidem est commune, *PROPRIUM* tamen fit respective & in συνίετες ad aliud, quod tali accidenti omnino caret. Sic carnis Christi *PROPRIUM* dicitur edere, bibere, dormire, &c. cum tamen hac affectiones omnibus animalibus conveniant. Quoniam autem Divinitas Christi his caret, ob id, in respectu ad eam dicuntur *PROPRIA* corporis Domini. Alio longe sensu *Propria* divina in absolute & relative talia distinguuntur, quam distinctionem proponit Paulus Tarnovius *Libr. de Trinit.* Fausto Socino opposito, *Cap. X. de personali Spiritus S. Divinitate*, p. 976. ubi *Propria* & *Attributa Divina* in absolute & relative talia his verbis distinguit: *Virtus & efficacia Dei, uti & Sapientia DEI caeteraque Attributa Divina vel ABSOLUTE considerantur, vel RELATE.* Priori respectu sunt omnium trium, posteriori certarum Personarum. *Sapientia enim DEI in Patre est ἀγενήτως a nullo, in Filio γενήτως a Patre, in Spiritu S. ἐπιπρογενήτως ab utroque. Idem est censendum de reliquis DEI Attributis.* Et p. 988. *PROPRIETATES* sive *Attributa DEI*, v. g. *sapientia, potentia, bonitas & reliqua omnia, quae in Scriptura praedicantur de DEO, eique attri-*

attribuuntur, vel intelliguntur ABSOLUTE, vel RELATIVE: priori sensu non sunt personae posteriori vero sunt. Ergo haec loca e Tarnovio adducta, non nisi quantum ad phraseologiam attinet, & analogice huc transcripta volumus.

§. IV.

Proprium ποτὲ est, quod soli quidem speciei, sed certo tantum tempore convenit, quo referuntur omnes operationes & actus secundi Propriorum absolute dictorum, ut latrandi, ridendi, hinniendi, &c. Vestigia particulae hujus doctrinae Logicae deprehenduntur in Joh. Affelmanni *Syntagm. Exercitat. Academ. P. I. Disput. VII. quaest. VI.* qui probaturus unionem personalem causam esse communicationis Proprietatum contra Calvinianos & speciatim contra Sohnum in Exegesi A. C. idem negantem ex unione ignis & ferri hunc in modum argumentatur: *Ferrum ignitum est calidum vel κατ' αὐτὸ vel κατ' ἄλλο. Non prius, quia sic omne ferrum esset calidum etiam non ignitum, quia omne κατ' αὐτὸ praesupponit κατὰ παντός, ut ajunt Logici. Ergo posterius. Et sic ferrum est calidum propter ignem, vel necesse erit, ut alia detur ratio. Excipiunt Calviniani, ferro saltim communicari actionem ignis, non agendi vim & potentiam, ἐνεργητικὴν δύναμιν esse, non veram καὶ ὄντως. At inquam, bone vir, satis est quia & actiones propriae sunt, ait Zabarella; Unde & ἰδιὰ ποτὲ dicuntur & pariter ab essentialibus principiis, quanquam non ἐμέρως, emanant. Deprehenduntur eadem vestigia in Ioh. Andr. Qvenstedii *System. Theol. P. III. p. 92.* ubi ex Leonh. Hutteri Form. Concord. & Ioh. Gerhardi Disputat. Isagog. de hac acceptione vocis Proprij sic diserit: *Per idiomata intelligunt Ecclesiae illas naturarum Proprietates & differentias, quibus tanquam notis & Characteribus quibusdam duae naturae in unitate personae**

sonae a se invicem discernuntur ac dignoscuntur, sumitur autem vox ἰδιώματων vel stricte, pro ipsis proprietatibus naturalibus, vel late, quatenus ipsas etiam operationes, per quas Proprietates proprie dictae se exerunt, comprehendit. Hoc loco in latiori significatu accipiuntur PROPRIA seu ἰδιώματα, ita ut praeter Proprietates stricte dictas etiam actiones & passionēs, ἐνεργήματα & ἀποτελέσματα ambitu suo comprehendant, quia ἰδιώματα per ἐνεργείας & ἀποτελέσματα sese exerunt, uti inquit B. Gerbardus in Disp. Isag. Disp. IX. de Perf. Christi §. 57.

§. V.

Denominatur vero *Proprium* ποτὲ diversimode. 1) Dicitur *Proprietas extrinseca*, respectu scil. *potentiae*, a qua, ceu proprietate intrinseca, promanat; quemadmodum enim Proprietas intrinseca est potentia ex essentia promanans; ita extrinseca est actus secundus a Proprietate intrinseca, sive potentia proveniens. Inhaerent hujus nomenclaturae vestigiis Theologi orthodoxi, e quibus Joh. Ben. Carpzovium, in Isag. in Libr. Symbol. p. 1497. sequi producimur ubi docet, quod extensio situalis sit extrinseca *Proprietas* corporis veri, quatenus quantum est, & quod ea nihil aliud sit, quam actus secundus quantitativae extensionis: *PROPRIETAS corporis INTRINSECA*, inquit, quatenus illud est quantum recte statuitur extensio, nempe quantitativa, quae definitur, quod sit aptitudo ad extensionem localem concomitans multitudinem & ordinem partium substantiae, secundum quam extensionem corpus potest supplere spatium, & existere in loco. *EXTRINSECA* vero *PROPRIETAS* corporis veri quatenus quantum est, est extensio situalis & nihil aliud, quam actus secundus, vel exercitium quantitativae extensionis, quod facit, ut corpus sit locale Actu & commensuretur loco, quantum

tus sibi in tanta magnitudine competit. 2) Dicitur *Proprium actuale*, quia in operatione consistit opponiturque *Proprio* potenciali, v. g. ridere *Proprium actuale* est, quod risibilitati, ceu potenciali *Proprio* contradistinguitur. Utitur hac notione Balth. Meiserus in *Philos. Sobr. P. I. p. 33.* ubi separationem *Propriorum* a suo subjecto hoc argumento probat: Probo, inquit, a separatione **PROPRIORUM ACTUALIUM**. Eadem est connexio inter potentiam in actu constitutam & operationem, quae inter essentiam & proprietatem. Tria enim haec se mutuo consequuntur 1) essentia, 2) essentiae proprietas, 3) Proprietatis operatio. Unde & nonnulli emanationem duplicem statuunt, mediatam & immediatam, hac potentias, illa potentiarum ἐνεργήματα emanare dicunt. 3) Nuncupatur *propria Affectio*, quod vocabulum adhibitum legitur in Art. de S. Scriptura, ubi meditatio Legis divinae *propria Affectio* hominis beati esse dicitur. Produco laudatum Carpozovium, qui l. c. p. 1374. ita cum Schola Peripatetica loquitur: *Requisitum & PROPRIA AFFECTIO* hominis beati, qua ab impiis distinguitur, est meditatio Legis Divinae assidua, etiam in mediis functionibus humanis non neglecta, ob incessabilem affectum & meditandi studium atque desiderium, quod cessante aliquando actu nequaquam interrumpitur.

§. VI.

γ) *proprium* distinguitur in *Proprium primi*, *Proprium secundi*, *Proprium tertii* & *Proprium quarti* modi. *Proprium primi* modi convenit soli speciei alicui, sed non omni ejus speciei individuo, ut medicum esse respectu speciei humanae. *Proprium secundi* modi convenit omni individuo alicujus speciei, sed non soli speciei, ut bipedem esse respectu hominis. *Proprium tertii* modi convenit so-

li alicui speciei, & omni ejusdem individuo, sed non semper, ut ridere respectu hominis. *Proprium quarti modi* convenit soli alicui speciei, omnibus ejusdem speciei individuis & semper, ut potentia ridendi in homine. Inhaerent Theologi vestigiis Peripateticorum & hos inter Mufaeus in Praelectionibus ad *Epit. F. C. Art. VIII. p. 274.* qui cum doctrinam concordem Theologorum e dicta C. F. repetiisset, haec addit: *Hic quaedam sunt monenda: 1) Notum est, vocabulum Proprietatis & PROPRII accipi diversimode, sicut PORPHYRIUS ostendit, vocabulum PROPRII QUATUOR POTISSIMUM MODIS accipi. Quod autem ad praesens attinet, dicimus Proprium accipi & dici vel absolute & simpliciter, vel in respectu & comparatione ad aliud: absolute & simpliciter Proprium dicitur, quod uni, soli, & semper convenit; quale est, juxta Porphyrium, Proprium in quarto modo. Quia vero haec descriptio cadit etiam in differentiam specificam, quae pariter convenit uni, soli, & semper, ideo, ut Proprium distinguatur a Differentia specifica requiritur insuper, ut Proprium non sit de essentia subjecti, sive in ejus conceptu non involvatur.*

§. VII.

Proprium quarti modi solum hujus loci esse plerique Logici judicant. Nam *Proprium* modi tertii non differre ajunt a *Proprio* actuali, sive a *Proprio* ποτά, de quo §. VIII. *Proprium* secundi modi non differre a *Proprio* respectivo, sive a *Proprio* per comparationem, de quo §. III. Utrumque vero, ut & *Proprium* primi modi esse Accidentia Praedicabilia, atque cum *Proprio*, tanquam quarto Praedicabili, contradistinguantur, ad quartum Praedicabile non referenda esse. Caeterum si quando accidentia appellantur *Propria*, ut plurimum cum addito *Propria* accidentalialia appellantur, etiam apud Theologos, v. g. apud Balth.

Balth. Mentzerum, Tom. II. Op. P. II. sive in Anti-Martin.
 p. 70. *Confuse admodum scribis & perturbate de essentialibus Christi (Proprietatibus,) & p. 71. Hinc diligenter nonnulli distinguunt inter idiomata essentialia & ACCIDENTALIA, & essentialia faciunt duplicia vel ουσΙΑΝ, vel παρὰ οὐσΐαν τῆ φύσει. Damascenus vocat ποιότητα οὐσιώδεις, &c. Ad vitandam ambiguitatem ego distinguo ipsam οὐσίαν & rei essentialiam ab accidentibus sive adjunctis, tum propriis tum communibus.*

VIII.

Misis ergo his omnibusque aliis vocis *Proprii* acceptionibus unice *Proprium* quarti modi attendunt plerique Logici, quod solum quartum Praedicabile constituere volunt. *Proprium*, inquam, illud, quod essentialiam quidem non constituit, ex essentialia tamen necessario fluit, & cum soli insit subjecto, convertibiliter de eo praedicatur. Quare non est, ut credamus *Proprium* quarti modi definiri in iis definitionibus, in quibus *Proprium* quidem necessarium accidens, non vero convertibile cum subjecto vel soli subjecto inesse dicitur, ejusmodi est definitio Joh. Paul. Hebenstreiti in *Instit. Log. Sacr.* p. 65. *PROPRIUM est universale necessarium accidentale, seu universale ex essentialia & primo conceptu plurimum illorum entium, quibus inesse aptum est, necessario fluens, ex qua postea p. 457-459. Albertinium (Edmundum) L. I. de Eucharist. Sacram. asserentem in hac Propositione: Homo est DEUS, praedicari proprium de individuo solide refutat, ostendens, DEUM non habere rationem Proprii in ordine ad hominem, sive subjectum homo formaliter, & qua homo, sive materialiter, & ut dicit personam illam, quae revera est οὐσΐαν, consideretur. *Proprium* enim accidenti praedicabili contradistinctum non pertinere ad essen-*

essentiam & primum conceptum subjecti, sed ex essentia & primo conceptu ejus necessario fluere. At vero, si subjectum homo materialiter & ut dicit personam illam, quae revera *συνθετος* est, consideretur, Deum ad essentiam & primum ejus conceptum pertinere, & si subjectum illud formaliter & ut homo est, spectetur, neutiquam ex ipsius essentia, primoque conceptu fluere, *τὸ* Deum esse, quia alias omnis homo DEUS esset. Nam haec definitio etiam propria secundi modi, si non omnia, saltem quaedam includit, ut e *Disputatione tertia de Proprio* patet.

§. IX.

Gaudet Proprium quarti modi variis nominibus apud Peripateticæ Scholæ Sectatores, quorum vestigia haud raro in orthodoxorum scriptis deprehendas. Quamvis non negarim multa ex his etiam Proprio secundi & tertii modi tribui, etiam si rationem denominationis attendamus.

1) Appellatur *Proprium* & *Proprietas* κατ' ἐξοχὴν, utpote inter *Proprii* modos nobilissimus; ita & appellant Theologi Württembergici in solida refutatione compilationis Zinglianæ & Calvinianæ p. 6. monstrantes, localem circumscriptionem corporis Christi & ejusdem juxta Majestatem communicatam omnipraesentiam non pugnare: *Omnia igitur Patrum testimonia*, inquit, *maximo numero a compilatoribus allata, quae affirmant corpus Christi uno tantum loco finitum & circumscriptum esse, ideoque non ubique esse, non simpliciter de corpore Christi, sed duntaxat secundum quid, h. e. respectu suae propriae naturae quid per se sit, & in ipsa unione quoque personali permaneat, & quomodo a Divina natura, cui unita est, discernatur, his PROPRIETATIBUS demonstrare voluerunt.* Proprietates κατ' ἐξοχὴν appellat Phil. Nicolaus, Theologus Hamburgensis, Tom. I. Op. Lat. in Meth. Controv. de omnipraesentia Christi secundum naturam ejus humanam p. 131. *Quod primum attinet*, inquit, *non disceptant Lutherani & Sacramentarii de finitate & finitis PROPRIETATIBUS humanae naturae, quandoquidem utrobique docent & confitentur, assumptam Domini massam in aeternum manere finitam, retinere essentiales naturae suae Proprietates. &c.*

2)

2) Appellatur *Proprium proprie* sive *κυρίως* tale, conf. §. II.
 3) Salutatur *Proprium Φύσει* & *Proprietas* naturalis, eo, quod naturaliter ex essentia rei fluat, ut docilitas ex essentia hominis naturaliter proveniens. Ita ex Theologis Balth. Meisnerus loquitur in *Philos. Sobr. P. I. Sect. I. p. 29. Carnis Christi Proprium dicitur edere, &c.* *Proprium hominis dicitur bipedem esse, nimirum respectu quadrupedum. Sed de talibus PROPRIIS non quaeritur, quoniam Φύσει non sunt PROPRIA, sed communia accidentia.*

4) Appellatur *Proprium essentiale*, sive *Proprietas essentialis* hinc inde apud Logicos Aristotelicos, quos etiam Theologi imitantur, v. g. Pelargus, Theologus Marchicus in *Epit. Theol. univ. versae*, sive *Explicat. quatuor Libr. Damasceni p. 112*, ubi Damasceni Doctrinam, quod duae naturae in Christo ἀτρέπῶς καὶ ἀναλλοιώτως unitae fuerint, his verbis approbat: *E-ruditiissime respondet Theologus noster; duas naturas sibi invicem unitas esse ἀτρέπῶς καὶ ἀναλλοιώτως: ut nec Divinitas in humanitatem, nec haec in illam conversa, nec humanitatis ἀνοπαγεξία & evanescencia, nec ex utrisque una aliqua σύνθετος sive composita natura facta sit; sed utraque post unionem salva suisque praedita ESSENTIALIBUS PROPRIETATIBUS subsisterit.* Eodem stylo ex F. C. utitur Carpzovius, p. 1479, *Unio personalis non tollit naturarum PROPRIETATES ESSENTIALES* F. C. p. 589. Ratio 1) quia excluditur b. l. naturarum commixtio. 2) & naturae unius in alteram mutatio, 3) utraque natura PROPRIETATES (suas ESSENTIALES) retinet, 4) Propria unius non possunt fieri Propria alterius.

5) Appellatur *ἰδιωμα κατ' ἐξοχήν*, ut cum Andr. Musculus Theologus Brandenburgicus in L. L. C. C. sacris ex Patribus ac Orthodoxis Doctoribus collectis, Loc. III. de Christi Incarnat. p. 31. quaerit: *Quaenam est adorandi mysterii unitio- nis inseparabilis in unam personam duarum naturarum Christi & communicationis IDIOMATUM explicatio?* Et p. 41. *Quaenam sunt regulae observandae de unitione & communicatione IDIOMATUM naturarum Christi?*

6) *Ἰδιώματα essentialia*, qua notione cum Logicis Menzerus utitur in Anti-Martin. p. 71. Hinc, inquit, diligenter nonnulli distinguunt inter ἰδιώματα essentialia & accidentalia; & essentialia faciunt duplicia, vel συστατικά, vel παρεπόμενα τῇ φύσει. Damascenus Dial. C. I. vocat ποιότητες ὑστώδες, & C. XII. Synonyma illi sunt συστατικὴ καὶ οἰδοποιὸς διαφορὰ καὶ φυσικὸν ἰδιώματα.

7) *Attributum κατ' ἔξοχον*, quam nomenclaturam a Philosophis Aristotelicis mutuatur Joh. Meisnerus, Theologus Wittenbergensis in Exam. Catech. Palat. Disput. XI, ubi sub initium disputationis ostendit, utrumque Attributum divinum misericordiam scil. & justitiam ita esse suasque partes obire, ut neutrum alteri adversetur: *Quod autem*, inquit, utrumque *ATTRIBUTUM* in DEO sit & partes suas obeat, ut nec illi quicquam derogetur, nec rerum alteri contrarietur, facile ostendi potest hoc quidem inde, quia *justitia & misericordia DEI a parte rei inter se cum essentia divina sunt τὰ αὐτὸ & unum idemque.* conf. Wilh. Lyseri Dispp. Catechetico-Postill. Dec. I, Disp. IX. §. 9.

8) *Attributum absolutum*, quia per se & non demum in comparatione ad aliud Attributum est, vide exempla in §. III. & quae ibi praeterea notata sunt, intellige quoque de Casp. Finkii loco, cum in Disput. Catech. Disp. I. §. 32. docet, *Attributa divina ad intra considerata idem cum essentia divina esse, & extra in creaturis spectata, aliquam admittere distinctionem, eaque quae ad intra considerantur vocari absoluta, quae ad extra sunt, respectiva dici: Sic enim differunt, ait, ut absoluta & respectiva.*

9) *Attributum essentialiale*, quia ex essentia promanant, ut quantitas ex corpore. Eadem Phraseologia eloquuntur sua dogmata Theologi in Art. de Attrib. Div. ut Joh. Ben. Carpzovius in Isag. in LL. Symb. Hisce, inquit, *Athanasius respicit non ad accidentia quaedam, quae ob perfectionem DEI in DEUM non cadunt sed ad essentialia Attributa divinae essentiae, quae ipsa unum sunt cum essentia Divina. Neque enim in DEO aliud & aliud est propter summam eius simplicitatem. Ut ut vero ipsa unum sunt Divina Attributa cum Essentia Divina, tamen tam ab essentia, quam a se invicem modo accipiendi nostro distinguuntur, qui concipiendi*

modus non mere fictivus est, & rationis rationantis, sed fundamentum suum habet in diversitate tum objectorum tum effectuum.

10) *Affectio nat' ἐξοχὴν* in Artic. de DEO & Attributis ejus, cum docetur, Attributa Divina revera quidem & proprie esse in Deo, non tamen accidentia esse, quae DEUM afficiant, nec per modum compositionis, aut inhaesionis de DEO praedicari, *Distingvendum*, inquit Joh. Andr. Quensted. in System. Theol. P. I. de Attrib. Div. p. 296. *inter veras rigorose & stricte dictas proprietates, a subjectis suis realiter distinctas & inter id, quod concipitur & explicatur per modum Proprietatis, aut Attributi. Verae & rigorosae dictae AFFECTIONES & proprietates, quae sint ab essentia Divina realiter distinctae in Deo nequaquam locum habent, concipi tamen & explicari adeoque & praedicari aliquid in & de DEO per modum affectionis, aut Attributi, evidens est.* Applicatur haec eadem vox ad materiam Theologicam de Imagine Dei, ubi iustitiae originalis primaria affectio dicitur naturalis adhaesio per creationem. Ita Carpzovius in Hlag. p. 159. *Notatur, inquit, de imagine DEI quinto AFFECTIO primaria, quae est naturalis adhaesio per creationem.* Conf. Calov. in System. LL. Theol. T. II. p. 222.

11) *Propria affectio & proprium πᾶθος*, affectio, quia afficit speciem, h. e. quia adest speciei, propria, quia afficit non nisi unam speciem, cujus Proprium esse dicitur. Eodem stylo utuntur Theologi in Art. de Christo, inter quos est Mentzerus in Exeg. A. C. Art. III. n. 8. ubi Christi humanitatem hoc Syllogismo docet: *Cuiusque vere & proprie tribuitur 1) nomen sive appellatio hominis, 2) & Definitio, 3) & essentiales partes, anima rationalis & corpus 4) & PROPRIA πᾶθη, PROPRIAE AFFECTIONES 5) & operationes, 6) & effecta, is est vere homo.* Atqui Jesu Christo illa omnia vere & proprie in Scripturis attribuuntur. Ergo Christus est vere homo.

12) *Differentia nat' ἐξοχὴν*, quo nomine Proprietatem designat Jac. Renecius Theologus Hamburgensis in Πανοπλία, sive Armatura Theologica, T. II. p. 80. C. XXVIII. de Propr. Distinct. ad quaestionem: *Cum naturarum communicationem, non auribus solum, sed mente etiam hauserim, eam, quae Proprietatum est propria, & initio, quid ἰδιώμα sit, ostende?* ἰδιώμα sive Propri-

prietas, sive Atributum, sive DIFFERENTIA est res ea, qua una natura ab altera differt. (13) *Perfectio κατ' ἐξοχήν, Naturalis conditio, Essentiale comitans, Essentiale consecutivum, proprium accidens, & quae sunt alia Synonyma, quae brevitatis gratia omitimus.*

ΕΠΙΜΕΤΡΑ Respondentis.

- I. Vocabulum אלהים & terminatione & significatione plurale est, innuens non quidem determinate Trinitatem, bene tamen pluralitatem Personarum.
- II. Adverbium Ebraeis substantivo junctum adjectivum innuit. v. g. יום מחר *dies cras i. e. crastina.*
- III. Syllogismus minus accurate a nonnullis salutaris finis Logicae internus, cum saltem sit medium Logicum.
- IV. Absit, ut perfectissimo NUMINI tribuamus potentiam passivam.
- V. Dari cognitionem DE I ex Lum. Nat. dubium haud est.
- VJ. Externa circa res Ecclesiasticas potestas Jure Divino ad supremum Magistratum politicum in qualibet Republica spectat.
- VII. Imperium Rom. ad Germanos per Carolum M. non ex gratia Pontificis est translatum, sed Carolus justis id sibi acquisivit titulis.
- VIII. Judaicum quendam in mundo usque ad adventum Christi vagari, falsissimum est.

99 A 6989

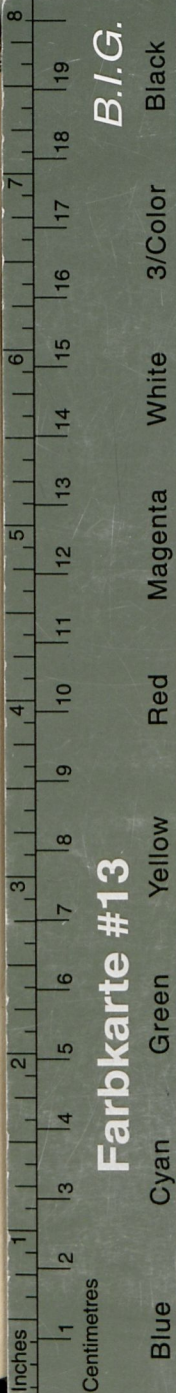
ULB Halle 3
002 824 795

5b,

Retra ✓

14

ATIONEM OCTAVAM
CAE PERIPATETICAE

STIGIA

A
GIS ORTHODOXIS,
UM AD DOCTRINAM
PROPRIO,

ITER IN SCRIPTIS PRESSA,
EXHIBENTEM,
ANTE SUPREMO NUMINE,
ET

AMPLISSIMO SENATU PHILOSOPHICO,
SUB PRAESIDIO

CHRISTIANI LUDOVICI,

PROF. PUBL. ORD. ET LL. OO.
TALMUD. EXTRAORD.

BENEVOLAE ERUDITORUM ΕΕΤΑΣΕΙ
EXPONIT

CHRISTIANUS SALICHIUS,

A-MISN. PHILOS. BACCAL.
V. A. O. R. MDCCXII. H. L. Q. C.

LIPSAE,
CHARACTERE GOETZIANO.

